

Hyvinvointilautakunta

Palvelukuvaus

Hyvinvointilautakunnan alaisen kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan toiminta koostuu musiikkiopiston ja kansalaisopiston/taidekoulun opetuksesta sekä kirjasto-, kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalveluista.

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan johtotiimiin ovat kuuluneet: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston/taidekoulun rehtori, kirjastotoimenpäällikkö, kulttuuripäällikkö, liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö ja sihteerinä kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintosihteerinä.

Yleishallinto

Kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan yleishallinto vastaa toimialaan kuuluvien palveluiden suunnittelusta, valmistelusta ja toimeenpanosta. Henkilöstöä yleishallinnossa on neljä: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö ja hallintosihteerinä.

Tilivelvollisina viranhaltijoina ovat toimineet sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen, musiikkiopiston rehtori Katja Tuulari 3.9.2023 saakka, musiikkiopiston vs.rehtori Riina Holkkola 4.9.2023 alkaen, kansalaisopiston/taidekoulun rehtori Mari Takamaa, kirjastotoimenpäällikkö Päivi Pippola, kulttuuripäällikkö Heli Talvitie sekä liikunta- ja nuorisotoimenpäällikkö Niko Savinainen.

Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunnan (31.7.2023 asti vapaa-ajan lautakunta) jäsenet: puheenjohtaja Matti Kangas, varapuheenjohtaja Sami Kuula, jäsenet Eeva-Maria Latva-Rasku, Juha Hella, Matti Rinnankoski, Susanna Suokko, Antti-Jussi Kivistö, Teija Ylimäki, Eila Huhta, kaupunginhallituksen edustaja Helena Lahtinen ja nuorisovaltuuston edustaja Netta Nyrhilä 14.11.2023 alkaen.

Vapaa-ajan- ja hyvinvointilautakunnan esittelijänä on toiminut sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mika Kamunen ja sihteerinä Tiina Lassila. Vapaa-ajan lautakunta on vuoden 2023 aikana pitänyt kuusi ja hyvinvointilautakunta neljä kokousta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialalla

Hyvinvointilautakunnan alaiset yksilöt ovat läpikäyneet/täyttäneet sisäisen valvonnan tarkistuslistan koskien vuoden 2023 toimintaa. Yksiköt ovat raportoineet siitä eteenpäin kasvatuksen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimialan hallintoa ja edelleen eteenpäin kaupungin johtoryhmälle. Raporttien yhteenvedon perusteella toimialan hallinto laatii toimenpiteet mahdollisten kehittämistoimenpiteiden tekemiseen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Hyvinvointilautakunnan ja se alaisten yksikköjen toiminnassa on noudatettu voimassa olevia säännöksiä, ohjeita ja toimintaa koskevia päätöksiä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kiinteistöjen ja irtaimiston vakuuttaminen on hoidettu keskitetysti. Hyvinvointilautakunnan alaisissa yksiköissä ovat seuraavat ajantasaiset ennalta ehkäisevät suunnitelmat ja varautumissuunnitelmat: pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat. Pelastussuunnitelmia on yksiköittäin harjoiteltu. Vanhan Paukun alueella toimivien yksiköiden osalta on otettu käyttöön hälytysjärjestelmä vuoden 2023 aikana. Palvelukykyyn liittyvät riskit liittyvät ohueen organisaatioon.

Hyvinvointilautakunnan keskeisimmät toiminnalliset ja taloudelliset tekijät vuonna 2023

Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa eteni yhteisten toimintamallien osalta. Esimerkiksi intensiivisen tuen tarpeiden yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvää toimintamallia.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut keskeinen osa palveluiden järjestämistä. Toimintamalleja, vastuunjakoja ja roolituksia on kehitetty hyvässä yhteistyössä. Esimerkiksi Perhekeskuksen ja opiskeluhoitoon yhteistyöhön saatiin rakennettua hyvää toimintamallia.

Hyvinvointialueen mukanaan tuoma muutos tulee vaikuttamaan yhteistyöhön ja toiveissa on, että hyvää yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä jatketaan tulevaisuudessakin kuntalaisten eteen.

Ritavuoren uusi päiväkotitoiminta otettiin käyttöön keväällä 2023 ja palaute rakennuksesta ja toiminnasta on ollut positiivista.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi Hyvinvointi, Talouden tasapainottaminen, verkostoituminen	- Työ- ja toimintakyky paranee - Työn kuormittavuus tasapainottuu - Työkyvyttömyyseläkkeelle siirrytään vähemmän - Sairauspoissaolot vähenevät - Työkykyisten määrä kasvaa	- Hyödynnetään elintapaohjausta - Otetaan käyttöön Kaiku-kortti (liikunta/kulttuuri) - Hyödynnetään hyvinvointisuunnitelmassa mainittuja mittaristoja	-Toteutunut Kaupungilla on palkattu hankkeen jälkeen elintapaohjaaja (50%) ja tulokset ovat olleet myönteisiä. Kaupunki ja HVA allekirjoittivat sopimuksen elintapaohjauksesta. -Toteutunut Kaiku-kortti otettiin käyttöön syksyllä 2023 -Toteutunut Mittaristoja on hyödynnetty monipuolisesti, esim. hyvinvointiraportin laadinnassa

Hyvinvointi, Talouden tasapainottaminen, avoimuus ja nopeus, verkostoituminen	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Moniammatillisuuden ja siihen liittyvien toimintaprosessien selkiyttäminen yhdessä sivistyspalveluiden, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.	-Toteutunut yhteistyö HVA:een kanssa on mennyt parempaan suuntaan ja toimintaprosesseja on saatu selkeytettyä
---	---	---	--

Musiikkiopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan musiikkiopisto on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista (L 21.8.1998/633) opetusta antava lakisääteinen oppilaitos. Toimintaa ohjaavat sekä valtakunnallinen ja opiston oma opetussuunnitelma. Musiikkiopisto-opintojen keskeisenä tavoitteena on antaa sellaiset tiedot ja taidot, että musiikin elinikäinen harrastaminen on mahdollista ja oppilaan niin halutessa, antaa valmiudet hakeutua musiikkialan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen.

Soitto- ja/tai lauluopinnot ovat hyvä ja kehittävä harrastus, joka ohjaa oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjännitteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Musiikin opiskelu antaa mahdollisuuden rauhoittua, syventyä ja rakentaa omaa hyvinvointiaan. Musiikista voi syntyä väline ja väylä omalle itseilmaisulle ja tunteiden hallinnalle. Musiikkiopiston kohderyhmänä ovat ensisijaisesti lapset ja nuoret, mutta myös aikuiset.

Soitto- ja lauluopintojen tuottamisen lisäksi musiikkiopiston tehtävänä on paikallisen ja kansallisen musiikkikulttuurin säilyttäminen ja kehittäminen, vuorovaikutus ja yhteistyö muiden musiikin- ja taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen.

Opetustarjontaan kuuluu musiikkileikkikoulutoiminta, eri instrumenttien soitonopetus, kamari- ja kansanmusiikin opetus, musiikin perusteiden opetus, pop-/jazzmusiikin opetus ja siihen liittyvä bänditoiminta sekä valinnaiset opintojaksot. Soitinvalikoimaan kuuluvat jousisoittimet, puu- ja vaskipuhaltimet, piano, kitara, sähkökitara, sähköbasso, lyömäsoittimet, harmonikka ja laulu (rytmilaulu ja klassinen).

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Musiikkiopiston toiminnan ytimessä on soitinten ja laulun yksilöopetus ja yksilöllinen kohtaaminen on keskeinen toimintatapamme. Ryhmäaineissa, esim. musiikin perusteiden opinnoissa on erityisillä oppijoilla mahdollisuus henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan ja opetukseen.

Toimintamme on lähtökohtaisesti hyvinvointia tuottavaa. Pyrimme musiikkikasvatuksen keinoin vahvistamaan oppilaan toimijuutta, osallisuutta ja oppimisen, osaamisen ja onnistumisen kokemusten saavuttamista. Kuntalaisille tuotamme n. 50-60 maksutonta konserttia ja tapahtumaa vuodessa.

Musiikkiopisto pyrkii huolehtimaan kannustavan, kohtaavan ja innostavan ilmapiirin toteutumisesta. Oppilaamme ovat kaikkien oppilaita joita voimme yhteisesti kannustaa ja huomioida. Myös mahdollisten heräävien huolten esiin nostamisella voimme auttaa parhaalla mahdollisella tavalla. Oppilashakumme on jatkuvaa, ilmoittautumiseen perustuvaa, joka on nopeuden ja avoimuuden näkökulmasta tärkeää.

Osallistamme oppilaita arjessa mm. soitettavan ohjelmiston valintoihin ja konserttien ja tapahtumien esiintyjiksi sekä oppilaita ja huoltajia erilaisin kyselyin opistomme kehittämiseen. Henkilöstöllä on säännölliset kokoukset sekä kehityskeskustelut ja opiston kehittäminen tapahtuu yhdessä. Kokeileva innovointi on toteutunut mm. henkilöstön kehittämispäivillä. Olemme avoimia ja rehellisiä. Kiinnitämme jatkuvasti huomiota myös sisäisen ja ulkoisen viestinnän ajankohtaisuuteen ja tehokkuuteen.

Musiikkiopisto verkostoituu sekä kaupungin toimijoiden että musiikkiopistoverkoston kanssa alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kuluneena vuonna alueellinen verkostoituminen on toteutunut seitsemän musiikkiopiston yhteisessä hankkeessa Opi sävellajit ja asteikot, jossa Lapuan musiikkiopisto on toiminut koordinaattorina. Hanke tuotti valtakunnallisesti hyödynnettäväksi opetuksen tukimateriaalia videoiden ja tehtävien muodossa asteikkojen ja sävellajien opettamiseen.

Vuonna 2023 on tehty ensimmäiset toimenpiteet Koski- tietovarannon käyttöönoton mahdollistamiseksi. Koulutuksen järjestäjä on antanut prosessille luvan vapaa-ajanlautakunnan toimesta. Rehtori ja toimistosihteeri ovat osallistuneet koulutukseen asian äärellä. Prosessi jatkuu aktiivisesti seuraavana vuonna.

Paikallinen verkostoituminen ja yhteistyö on liki päivittäistä Vanhan Paukun yksiköiden esimiesten kesken. Kehittäminen on systemaattista Paukun johtotiimin toimesta. Yhteistyössä on toteutettu mm. kuvataide- ja baletti-iltamusiikkeja Lapuan taidekoulun kanssa. Kulttuuritoimen järjestämässä kulttuurikävelyssä olimme myös mukana.

Merkittävä osa paikallista yhteistyötä on Lapuan oman kulttuuriopetussuunnitelman KulttuuriPaukun toteuttaminen. Suunnitelma saatiin päivitetty kuluneen vuoden aikana vähäisesti sisällöltään, mutta erityisesti visuaaliselta ulkonäöltään. Musiikkiopiston opettajat ovat vierailleet musisoinnin ja soitinesittelyjen puitteissa alakouluilla sekä varhaiskasvatuksen oppilaat ja lapset ovat osallistuneet soitinesittelykonserttitapahtumaan musiikkiopistolla. Lukion 1. luokan musiikkikurssilaiset ovat vierailleet Paukussa iltamusiikkikonsertissamme sekä kuulleet lukiolla musiikkiopiston ja musiikin esittelyä musiikkiopiston rehtorin toimesta. Yhteistyön hengessä yksi opettajamme on toiminut Suomen mallin kerhojen ohjaajana musiikkikerhojen vetämisessä.

		Paikallinen yhteistyö päivitetyn kulttuuriopetus-suunnitelman myötä perusopetuksen kanssa: toteutuneet musapajat ja/tai konserttavierailut kouluilla	Toteutunut
Hyvinvointi Osallistaminen Avoimuus ja nopeus Kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahvuutena välittäminen	Lyhyehköjen hyvinvointiin ja toiminnan kehittämiseen liittyvien kyselyjen toteuttaminen henkilöstölle, oppilaille ja heidän vanhemmilleen. 3-4 kyselyn toteutus lukuvuonna 2022-23, tulokset tarkastelussa kesäkuussa 2023, toimivat nykytilan kuvaajana ja tulevaisuuden kehityksen suuntaviivojen antajina.	Toteutunut
Hyvinvointi Verkostoituminen Osallistaminen Yksilöllinen kohtaaminen	SISOTE	Yhteistyön vahvistaminen ja kehittäminen sote-toimijoiden kanssa. 1-3 toteutunutta yhteistyöhanketta palvelukotikonserttien muodossa	Toteutunut
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa 1-5 yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta tai tapahtumaa	Toteutunut

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot	100.436	96.749	98.300	108.324	132.667
Toimintakulut	762.675	948.360	983.623	989.164	1.104.956
Toimintakate	-662.239	-851.611	-855.323	-880.840	-972.289
Valtionosuus	478.668	505.834	522.686	533.943	555.374
Kaupungille jäävä kustannus	183.571	345.777	362.637	346.897	416.915

*) Sisäiset vuokrat sisältyvät toimintakuluihin v.2020 lähtien

	2019	2020	2021	2022	2023
Opetustunnit	11 464	11 276	11 235	11 217	11 319
Varsinaiset oppilaat	260	261	256	248	250
Musiikkileikki- koululaiset	114	94	72	77	69
Solistiset tasosuoritukset/Soivat kokonaisuudet	87	61	103	76	63
Päätötodistus perustaso, perusopinnot v. 2022	15	16	11	16	7
Päätötodistus musiikkiopistotaso, syventävät opinnot v. 2022	5	3	7	6	5
Henkilöstö	21	21	21	21	21

Kaupunginkirjasto**Palvelukuvaus**

Kirjastolain (2017) mukaan kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen.

Yleisen kirjaston tehtävät ovat:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa

- edistää lukemista ja kirjallisuutta
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi kunnan yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Lapuan kaupunginkirjasto tuottaa ja ylläpitää kirjasto- ja tietopalveluja Lapuan ja ympäristökuntien asukkaille sekä yhteistyökumppaneille, johon kuuluvat myös kaikki EEPOS-kirjastokimpan 22 kirjastoa. Kirjasto tukee kaikenikäisten lukuharrastusta, mediataitoja ja elinikäistä oppimista. Asukkaiden hyvinvointiin kirjasto tarjoaa virkistystä ja elämyksiä. Kirjasto edistää tiedollisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista.

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Omatomikirjastoon kirjauduttiin vuoden 2023 aikana 3 416 kertaa. On huomioitava, että yhden kirjautujan kortilla voi tulla mukana muita perheenjäseniä. Omatoimiaika on lisännyt kirjaston käyttöä, henkilökunnan palveluita kuitenkin käytetään edelleen ja henkilökohtainen asiakaspalvelu koetaan tärkeäksi.

Kirjastotilastot vuoden 2023 osalta osoittavat, että kokonaislainaus on noussut 3,6 %. Erityisesti kaunokirjallisuuden lainaus on kasvanut, mutta myös musiikkiäänitteiden ja dvd-elokuvien lainaus on hieman kasvanut. Digitaalisten lehtien suosio on lisääntynyt ePress -palvelun myötä. Lainaus per asukas on kasvanut edellisvuodesta (15,86/as/v.2022) ollen nyt 16,56 per asukas. Henkilökunta kävi täydennyskoulutuksessa aiempaa useammin. Erilaiset tapahtumat ja teemapäivät, kirjavinkkaukset, kirjastonkäytön opetustuokiot, lukuhetket palvelutaloissa ja lukukoirien vierailut sekä digiohjaus ovat olleet osa toimintaa vuonna 2023. Aluehallintovirastot tarkastavat annetut tilastotiedot ja ne julkistetaan 3.4.2024.

Lapuan ja Alajärven kirjastoautohankkeessa nimeltään "Pyörät pyörimään kahteen pitäjään" on selvitetty mahdollista yhteistä kirjastoautohankintaa. Hankkeen aikana on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja yhteiseksi kirjastoautoksi, haettu kokemuksia ja malleja muualta. Avoimessa työpajassa pohdittiin yhdessä asiakkaiden kanssa mitä palveluita uuteen autoon voisi tulla. Hanke päättyy toukokuun loppuun mennessä 2024.

Hiio hoi luku-hankkeeseen ei löytynyt hankevetäjää vuoden 2023 aikana, joten aloitus siirtyi vuoden 2024 alkuun. Hankkeen tarkoituksena on synnyttää lukukipinä, antaa tukea lukivaikkeuksiin ja kannustaa perheitä. Hankkeen kohderyhmänä ovat eskarilaiset ja 1 - 3 lk.

Syksyllä alkaneen Eepoksen yhteisen hankkeen Parasta palvelua Eepos tavoitteena on kehittää asiakaspalvelua yhteistyössä muiden kirjastolaisten sekä asiakkaiden kanssa ja samalla oppia uutta osallistamisesta. Syksyllä toteutettiin

Eepos-kirjastojen asiakkaille kysely koskien kirjastopalveluita. Hanke jatkuu vuonna 2024 erilaisten koulutusten ja työpajojen merkeissä.

Kirjastoon hankittiin uusia tietokoneita ja palvelutiskillä ergonomia parani kosketusnäytön ansiosta. Kirjastoon hankittiin uusia kalusteita lisäämään toimivuutta ja viihtyisyyttä.

Yläkoulun kirjasto/mediatilan osalta suunnitelmat muuttuivat. Yläkoulun ja hyvinvointialueen tarpeita varten tarvitaan tilaa, joten yläkoulun kirjaston edessä on muutto pienempiin tiloihin. Yläkoulun kirjakokoelmaa on karsittu tekemällä poistoja, joten muutto eri tilaan onnistuu sujuvammin ja kokoelma on ajankohtaisempi.

Axiell Aurora Gold -kirjastojärjestelmästä on edelleen tullut useita versiopäivityksiä jotta se olisi luotettavampi. Eepos-kirjaston oma työryhmä on kuitenkin perustettu selvittämään mitä vaihtoehtoja on uudeksi kirjastojärjestelmäksi, jos Axiellin Aurorasta luovutaan.

Onneksi on oma kirjasto!

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvointi	Asiakslähtöisyys ja osallisuus sekä yhteisöllisyys Asiakasraati Tapahtumat ja hankkeet	Asiakaskysely omatoimikirjaston / kirjaston asiakkaille Asiakasraati kirjaston kehittämistyöhön Eri ikäryhmille osallistava tai yhteisöllinen tapahtuma / luento / työpaja Kirjastoauton selvityshanke "Kirjastoauton pyörät pyörimään kahteen pitäjään" AVI / Valtionavustukset kokeilu- ja kehittämistoimintaan (esimerkiksi monipuoliseen lukutaitotyöhön)	Ei toteutunut, omatoimikirjastokysely siirtyi vuoden 2024 alkuun. Toteutunut. Kokoonnuttu pari kertaa vuodessa. Toteutunut. Kirjastoautohankkeen työpaja, osallistava. Toteutumassa. Kirjastoautohanke päättyy 31.5.2024. Toteutunut. Haettu avustusta syksyllä 2023 toisen asteen hankkeeseen. Hii hoi -lukuhanke ei toteutunut 2023, aloitus vuoden 2024 alkuun.

	Kirjaston käyttö lisääntyy	Lainaus ja kävijätilastojen sekä verkkokäyntien seuranta Tapahtumiin osallistujien määrä	Kirjastotilastot 2023
Hyvinvointi	Kirjasto tukee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja tasa-arvoa tarjoamalla laadukkaan, ajantasaisen ja uudistuvan kokoelman ja e-aineistot	Alle 5 vuotta nuoremman aineiston määrä on 40 % kirjaston kokoelmasta ja poistot 6 % Vuosittaiset e-aineiston käyttöluvut E-kirjastohanke on kuntien yhteinen e-kirjasto, joka antaa kaikille suomalaisille tasa-arvoisen mahdollisuuden käyttää kirjastojen digitaalisia sisältöjä	Toteutunut osittain, poistojen osalta ei. Toteutumassa 23.4.2024
Hyvinvointi ja talouden tasapaino	Asiakastietokoneet Kirjastojärjestelmä Axiell Aurora käytössä, mutta kartoitetaan myös uutta vaihtoehtoa Eepos -kimpassa Omatoimikirjastojärjestelmän, lainaus- ja palautusautomaattien toimintavarmuus pääkirjastossa, Tiistenjoen kirjastossa sekä lukion kirjastossa	Asiakastietokoneiden päivitys Toimiva kirjastojärjestelmä Aurora Gold -versio Laitteiden toimivuus	Toteutunut Toteutunut osittain Toteutunut

Hyvinvointi	HyTe -yhteistyötä kehitetään ja parannetaan edelleen	<p>Palvelukoteihin (Lepola, Hopearinne, Jokilintu, Seppämestari ja Niittypuisto) säännöllisesti vaihtuva kirjakokoelma</p> <p>Palvelukoteihin tarjotaan myös lukuhetkiä, muistelu- ja viriketuokioita museosalkun muodossa yhteistyössä Kulttuurikeskuksen kanssa ja muuta toimintaa kuten kaverikoiria</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p>
Verkostoituminen	<p>Verkostoituminen on aktiivista EEPOS –kirjastojen kanssa. Osallistuminen Eepoksen toimintaa kehittäviin yhteistyöryhmiin, kokouksiin ja hankkeisiin sekä hankintoihin</p> <p>Kansallinen verkostoituminen ja yhteistyö</p>	<p>Eepos -kirjastojen yhteinen hanke Lukeva Lakeus</p> <p>Yhteinen Eepos –strategia 2023 - 2025</p> <p>Kansallinen yhteinen e-kirjasto vuoden 2024 aikana</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Toteutunut</p> <p>Toteutumassa 23.4.2024</p>
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia 1 - 3 uutta tilaisuutta yhteistyönä	Toteutunut

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Lainat/as	16,8	13,4	16,44	15,86	16,56
Käynnit/as	4,9	6,7	7,2	4,7	5,51

Aineiston hankinta/kirjat /laatusuositus 300/1000 as	327	307	356	337	393
Aineiston hankinta/muu aineisto/laatusuositus 100/1000 as	36	40	42	33	32
Verkkokäynnit/as	3,3	3,5	3,9	4,16	4,75
Lainaaajat %/asukasluku	34,3	30	30	31	30,82
Lainaus/kokoelma	1,7	1,4	1,65	1,63	1,68
Taloudellisuus *	1,3	1	1,40	1,48	1,50
Toimintakulut/as	33,2	32,2	51,80	55,83	58,94

* Taloudellisuus = henkilöstökulut/as + aineistokulut/as/käynnit/as + lainat/as

Kulttuuri-, museo- ja matkailupalvelut

Palvelukuvaus

Kulttuuripalvelut vastaa Lapuan kaupungin kulttuuritoiminnan järjestämisestä, Kulttuurikeskus Vanha Paukun toiminnoista, Lapuan kaupungin museoista sekä Lapuan kaupungin matkailun tehtäväkentästä.

Lapuan kaupunki tunnetaan laajasta kulttuuri- ja taidetarjonnasta sekä luonto- ja puutarhakohteistaan. Nämä kaikki lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja kotiseutuidentiteettiä ja ne ovat vahvoja vetovoimatekijöitä sekä matkailun että uusien asukkaiden kannalta.

Kulttuurikeskus Vanha Pauku museoineen, gallerioineen sekä muine palveluineen on ympärivuotinen kohde niin paikallisille kävijöille kuin matkailijoillekin. Lapuan kaupungin museot kuuluvat valtionosuusmuseoiden piiriin, museoita ohjaa museolaki (314/2019) ja kulttuuripalveluita ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019).

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Kulttuuripalvelut ovat vuoden aikana järjestäneet itse ja yhdessä kumppaneiden kanssa kulttuuri- ja taidetapahtumia. Osallistujamäärät tapahtumiin ovat kasvaneet huomattavasti edellisvuodesta.

Yleinen kulttuuritoimi on avustanut lapualaisia kulttuuriyhteisöjä ja yksityisiä taiteilijoita määrärahan puitteissa. Avustuksia on saanut yksi yksityishenkilö ja 34 yhdistystä.

Vuosi oli ennätysvuosi museoiden kävijämäärissä. Lapuan taidemuseossa oli kolme uutta näyttelyä. Alkuvuodesta Tuuletus!, joka käsitteli liikunnan ja taiteen välistä suhdetta. Kesänäyttelynä Lapuan Kankureiden 50-vuotisjuhlanäyttely.

Syysnäyttelynä oli yhteisötaidetapahtumien kautta valmisteltu Yhteinen ruokamme näyttely.

Patruunagalleriassa oli seitsemän näyttelyä, joissa oli esillä paikallisten ja muiden taiteilijoiden ja taiteen harrastajien töitä. Pohjanmaan valokuvakeskuksen kanssa järjestettiin yhdessä myös seitsemän näyttelyä.

Patruunatehtaan museon näyttelyn uudistamisen suunnittelutyöt ovat koskeneet esinevalintoja, näyttelyn arkkitehtuurin luonnostelua ja rahoituksen hakemista uudistuksen toteuttamiseen. Pyhälahden museon ja Lapuan liikkeen näyttelyt ovat pysyneet samoina.

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti on tarjottu sisältöjä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen sekä myös toiselle asteelle järjestämällä yhteistyössä konsertteja, työpajoja tai näytöksiä (8 kpl) ja taidemuseovierailuita (124 kpl).

Kulttuurihyvinvointia on tuettu järjestämällä taidenäyttelyitä hoitokodeissa (18 kpl) ja ikäihmisille suunnattua muistelutoimintaa. Muistelutoiminnassa on hyödynnetty siihen koottua museosalkkua. Hyvinvointialueen kanssa solmittiin yhdyspintasopimus kulttuurihyvinvointipalvelujen tuottamisesta lapualaisiin sote-palveluyksiköihin. Kulttuurin Kaikukortti otettiin käyttöön.

Kesätaiteilijoina oli kaksi kuvataiteilijaa, joiden työpanos jakautui tasan naapurikuntien kanssa. Taiteilijat elävöittivät kesätapahtumia ja veivät toimintaa myös sivukylille.

Kulttuuritoimi on ylläpitänyt kansainvälistä taiteilijaresidenssi toimintaa. Vuoden 2023 aikana Lapualla vieraili yhteensä 14 residenssitaiteilijaa. Residenssitaiteilijat järjestivät yhdessä kulttuuritoimen kanssa erilaisia tapahtumia tapahtumia yhteensä kahdeksan kappaletta.

Matkailutoimessa on markkinoitu Lapuan matkailukohteita alan messuilla ja tapahtumissa sekä eri viestintäkanavissa. Uuden Lapuan matkailuesitteen käsikirjoitus saatiin valmiiksi.

Hanketoiminnassa saatettiin loppuun kaksi aikaisemmin alkanutta hanketta: nuorille aikuisille suunnattu Kulttuuria Kaikille ja Pyhälahden valokuvien digitointiin keskittynyt hanke.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvointi Osallisuus	Vahvuutena välittäminen	Tyytyväisyyskyselyn toteutus henkilöstölle ja kulttuurikeskuksen asiakkaille. Henkilöstön osallistuminen kampanjaan.	Osittain toteutunut. (kysely on tehty asiakkaille)
Hyvinvointi	HYTE-yhteistyö	Museosalkun käyttöönotto ja jatkokehitys.	Toteutunut

Osallisuus Hyvinvointi	Lapuan Patruunatehtaan museon perusnäyttelyn uudistamisen edistäminen. (Museot)	Näyttelyuudistuksen toteuttaminen. Kouluyhteistyö sisältöjen tuottamisessa.	Toteutunut. (Uudistus etenee aikataulussa)
Verkostoi- tuminen Kokeileva innovointi Verkostoi- tuminen	Ryhmäretkipalveluiden markkinointi ja mainonta. (Matkailu)	Matkailijamäärien ylläpito, kehittäminen, markkinoinnin innovoiva kokeilu uusilla alustoilla. Painotuksena ryhmäretket.	Toteutunut
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoi- tuminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö.	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta	Toteutunut

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

Neljän ensimmäisen kohtaa taulukossa tilalle esim. toteutunut toimintakate (ei budjetin loppusumma).

HUOM: laskukaava kulttuurin budjetin loppusummalle: Toimintakate - sisäiset vuokrat - museoiden VOS tuki-matkailun kate.

792395,91-320921,52-107305 = 364169,39

VOS(107.305 eur) ei ole mukana tilinpäätösluvuissa. Sitä ei voi kirjata kulttuurihistorian KP:lle, koska maksetaan osana yleisiä valtionosuuksia.

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Budjetin loppusumma kulttuuri + museot	259.541/95	433.821*	337.853	350.893,17	314.885,89
Budjetin toimintakate matkailu			60.257	67 252,11	49.283,50
Museoiden valtionosuus	49.4573	92.930	92.930	92.930	107.305
Kulttuurimenot euroa / as	18,2	30,2	23,8	24,78	22,08
Kulttuurihist.museon kävijämäärä	4.192	3.500	3.500***	8.641	18.477
Taidemuseon / Patruunagallerian käyntimäärä	30.396	21.265	19.975	5.465/ 17.282	8840 /18.477
Tapahtumiin osallistuneet + oppilasryhmät (alk. 2020)***	62/13.657* ***	17/ 2.619 59/924	29//110 55/823	73/5.675 193/2.920	66 /14.291 132/4.311

Vanhan Paukun esittelyt + hautausmaakierros (alk. 2020)***	54/1.614-	21/267 5/60**	31/725 7/102	44/1.317 6/70	48/1609 7 / 128
Yksityistilaisuudet / kokoukset (alk. 2020)***	-	81/1.991 **	140/1.211	47/2.374	56/2.118
Kulttuuri-toimintaan osallistuneet	549.877	30.626	26.446	43.744	49.6313
Menot euroa / kultt. toim. osallistuneet	5,2	14,1	12,7	8,02	6,33

* Lisätty kustannuspaikat Vanha Paukku ja matkailu. Ei sisällä sisäisiä vuokria.

** Uudet mittarit

***Arvio. Laskurit rikki.

****Festivaalit poistettu kulttuurin mittaristosta

Kansalaisopistopalvelut

Palvelukuvaus

Lapuan kansalaisopisto tarjoaa laadukkaita oppimisen ja harrastamisen mahdollisuuksia kaikille kuntalaisille lähi- ja etäopetuksena. Kurssitarjonta on opiston ja kaupungin strategiassa mainittujen arvojen mukaista, uudistuvaa ja joustavaa, #parasta asukkaille. Koulutuspalvelujen kehittämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Kansalaisopisto toteuttaa elinikäisen oppimisen sekä jatkuvan oppimisen periaatteita noudattaen toiminnassaan lakia vapaasta sivistystyöstä ja taidekoulun osalta lakia taiteen perusopetuksesta. Opisto tarjoaa luentoja ja koulutusta tarvittaessa myös maksupalvelutoimintana. Kansalaisopisto ylläpitää Lapuan taidekoulua, joka antaa taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan kuvataiteessa, käsityössä, teatteri- ja tanssitaiteessa. Opetuksessa on mukana lapsia varhaisiästä nuoriin aikuisiin. Aikuisten taiteen perusopetusta toteutetaan kuvataiteissa. Lapuan taidekoulu järjestää vuosittain näyttelyitä, esityksiä ja muita taidetapahtumia kaikkien lapualaisten iloksi.

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Hyvinvointi niin fyysisen, sosiaalisen kuin kulttuurisen toiminnan lähtökohtana näkyi eri ikäryhmille räätälöityinä kurssisisältöinä ja useina ilmaisina, vapaan sisäänkäynnin tilaisuuksina, kuten teatteri- ja balettiesityksinä ja näyttelyinä. Osaamisperusteisesti laadittuja, Koskikelpoisia koulutuksia on toteutettu soveltuvilla kursseilla. Kaikki yleisöluennot (25 kpl, 525 osallistujaa) olivat ilmaisia. Taidekoulun ja sen esiintyvien ryhmien rooli tapahtumajärjestämisessä oli merkittävä. Opiston kokonaisopetuksen tuntimäärä oli 9355 tuntia, josta taiteen perusopetuksen osuus on 1763 tuntia. Kerhotoiminnan tuntien osuus oli 262 tuntia. Kerhotuntien rahoitus tulee Suomen malli -hankkeesta. Opintoseteleillä alennettiin työttömien, alhaisen koulutuspohjan, maahanmuuttajien ja erityisryhmien kurssimaksuja eri kursseilla. Opintoseteliä hyödynsi 93 henkilöä, Kaiku-kortilla osallistui kursseille kolme henkilöä.

Henkilöstön ja opiskelijoiden turvallisen työskentelyn tueksi laadittiin opiston ja taidekoulun järjestyssäännöt. Hyvä opisto -hankkeen puitteissa käynnistettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäistyö, johon osallistettiin henkilöstöä ja opiskelijoita yhdenvertaisuuslain määrittämällä tavoilla.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää tarjota opistotoimintaan osallistumisen mahdollisuus myös heille, jotka eivät pääse itse kurssipaikalle. Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan kursseja toteutettiin myös palvelukodeissa. Opiston ja taidekoulun ja Paukun eri yksiköiden kahdenvälinen yhteistyö oli monipuolista mm. yhteisten luentotilaisuuksien, konserttien ja näyttösten järjestämisessä ja kulttuurikasvatussuunnitelmatyöskentelyssä. Yhdistävänä tekijänä toimi myös lukuvuosittaiset teemat, joiden pohjalta toimintaa linjataan yhdessä.

Taidekoulun opetussuunnitelman uudistustyö käynnistyi vuoden 2023 aikana, tavoitteena viedä tpo-opinnot syksyn 2024 alusta Koski-järjestelmään. Taidekoulun eri oppiaineiden välinen yhteistyö kulmineoiti teatterin, tanssin, kuvataiteen ja käsityön oppilaiden toteuttamaan yhteiseen Lumikuningatar -näytökseen, joka keräsi liki tuhatpäisen yleisön, kuntarajat ylittäen. Kulttuuriopetussuunnitelmaa toteutettiin mm. kutsumalla kaikki lapualaiset eskarit Lumikuningatar -näytökseen. Kaikille kuudesluokkalaisille oppilaille toteutettiin teatterinäytös. Visuaalisten taiteiden TPO -näyttelyssä vieraili useita varhaiskasvatuksen ja peruskoulun ryhmiä.

Hanketoiminta jatkui aktiivisena viiden hankkeen myötä (TEPKO- Taiteen perusopetuksen henkilöstökoulutusta Etelä-Pohjanmaalla ja Kokkolan seudulla, HYVÄ opisto - Hyviä väestösuhteita, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, Me osatahan! E-P:n osaavat vapaan sivistystyön oppilaitokset ja tuntiopettajat, Osaajien opisto - osaamisperusteisuus Lapuan kansalaisopistossa sekä Taidetta, taitoja ja verkostoja -Erasmus+ hanke).

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Hyvinvointi Osallisuus Avoimuus ja nopeus Kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahvuutena välittäminen	Opisto tukee paikkakunnan yhteisöllisyyttä ja sosiaalisen pääoman kasvua kaikille kuntalaisille avoimilla yleisötilaisuuksilla. Yleisöluennoille, näyttelyihin, konsertteihin, teatteriesityksiin, näytöksiin on jokainen kuntalainen tervetullut. Tilaisuuksia vähintään 10 /lukuvuosi.	Toteutunut. yleisöluentoja 25 kpl, joilla 525 osallistujaa näyttelyitä 2, joissa osallistujia n. 400. teatteri- ja tanssiesityksiä x 11 joissa osallistujia yhteensä yli 1800. Lisäksi pienempiä esityksiä eri tilaisuuksien yhteydessä.

Hyvinvointi, osallisuus, kannustava ja innostava ilmapiiri	Työ- ja toimintakyky paranee Työn kuormittavuus tasapainottuu	Fyysistä hyvinvointia ja terveyttä edistävää liikunta- ja tanssikursseja suunnitellaan ja toteutetaan siten, että eri-ikäisille harrastajille löytyy tarjontaa. Liikunta- ja tanssikurssien tuntimäärä on n. 16 % opetuksen kokonaismäärästä.	Toteutunut laaja ikäryhmittäistä tarjontaa. Liikunta- ja tanssikurssin opetustuntimäärä 21% opetuksen kokonaismäärästä
Hyvinvointi	SISOTE	Kursseja toteutetaan toimintakeskuksessa sekä toiminta-alueen palvelukodeissa, tavoitteena palveluiden saavutettavuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvoisuus.	Toteutunut kursseja käynnissä kevätkaudella 16 syyskaudella 18 kuvataiteessa, liikunnassa ja musiikissa
Hyvinvointi Mielen hyvinvointi Osallisuus Kokeileva innovointi Verkostoituminen Yksilöllinen kohtaaminen Kannustava ja innostava ilmapiiri	Vahva ja laadukas perustoiminta	Kansalaisopistotoiminta tuottaa tutkitusti hyvinvointivaikutuksia, vahvistaa verkostoja, kannustaa elinikäisen ja jatkuvan oppimisen hengessä itsensä kehittämiseen. Hyvinvoinnin tuottamisessa tärkeää on huomioida myös taiteiden ja kulttuurin harrastamisen tuottamat hyvinvointivaikutukset. Koulutuksen ja harrastusten tarjonnan ja kysynnän kohdatessa opiskelijamäärät pysyvät hyvällä tasolla, n. 20% lapualaisista osallistuu kurssitoimintaan. Opetuksen laatua tarkastellaan lukuvuosittaisilla palautekyselyillä.	Toteutunut Opetusta eri oppiaineryhmissä, Laaja opetustarjonta. 20,1% kuntalaisista toiminnassa mukana Kevään 2023 opiskelijakyselyt kohdistettiin tanssiin ja liikuntaan. Liikuntakurssien yleisarvosana arvoasteikolla 1-5, arvosanan 4 tai 5 antoi 87,3% vastaajista. Ilmapiiristä arvosanaksi 4 tai 5 antoi 91% vastaajista. Tanssikurssien yleisarvosanan 4 tai 5 antoi 90 %

			vastaajista. Ilmapiiristä arvosanaksi 4 tai 5 antoi 97% vastaajista.
Hyvinvointi Kokeileva innovointi Verkostoituminen	Vanhan Paukun toimijoiden yhteistyö.	Kulttuurikeskus Vanhan Paukun yhteinen lukuvuositeema tuottaa uusia tilaisuuksia ja tapahtumia. 1-3 uutta yhteistyössä järjestettyä tilaisuutta	Toteutunut uusia tapahtumia mm. tanssin päivä yhdessä kulttuuritoimen kanssa

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot	202.234	250.122	352.429	372.943	252.979
Toimintamenot	699.925	726.230*	1.150.444*	1.164.975*	1.065.032
Toimintakate	497.600	476.108*	798.015*	792.031	812.052
Valtionosuus (netto)	358308	356.255	375.335	375.335	386.662
Kurssimaksut	135.851	123.386	125.243	140.624	155.332
Opetustuntimäärä	9415	8547	10484**	9 662 +kerho- tunnit 584	9093 -kerhotunnit 262
Opiskelijamäärä	2981	2312	2870**	2652 +kerhojen opiskelijat 520	2684 +kerhojen opiskelijat 202
Osallistujamäärä	6911	5445	6086***	5688 +suomen malli 574	5997 +kerhojen opiskelijat 215
Valtionosuustunnit	7426	7373	7359	7359	7291
Kurssimäärä/ lukuvuosi	286	215	367****	326 +suomen malli kurssit 25	336 +suomen malli kurssi 14

Liikuntapalvelut

Palvelukuvaus

Liikuntatoimi järjestää kunnallisen liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sekä tuottaa ja hallinnoi ko. tiloissa ja alueilla monipuolisesti erilaisia liikunta- ja harrastuspalveluita. Ohjaustoiminnan osalta liikuntatoimi ensisijaisesti tuottaa liikuntapalvelua yksityissektorin ja seuratoiminnan ulkopuolelle jääville kuntalaisille myös erityisryhmät huomioiden.

Lapuan kaupungin hallintokuntien, kolmannen sektorin ja liikunta-alan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä kattavan liikuntapalveluverkoston ylläpitämiseksi ja vähän liikkuvien kuntalaisten tavoittamiseksi. Yhteistyön erityisenä painopisteenä on lasten ja lapsiperheiden liikuttaminen sekä ikääntyneiden kunto- ja terveystoiminta. Liikuntapaikkaverkoston ylläpitoa järjestetään yhteistyössä teknisen laitoksen kanssa. Liikuntapaikkaverkoston kehittämisessä tärkeässä osassa on kuntalain mukainen kuntalaisten kuuleminen.

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Kaupungin laajan henkilöstökyselyn tulokset olivat linjassa liikuntatoimen omiin henkilöstökyselyiden tuloksiin. Liikuntatoimella on ollut merkittävä vastuu koko kunnan hyvinvointikoordinoinnista mm. liikunta- ja nuorisotoimen päällikön ja hyvinvointiohjaajan toimesta. Haasteena on, ettei käytössä ollut työaikakapasiteetti ollut riittävää suhteessa työn määrään ja vaikuttavuuteen, koska liikunta- ja nuorisotoimella oli runsaasti myös omaa kehittämistoimintaa.

Harrastamisen Suomen mallin säännöllisen arvioinnin perusteella oppilaiden sitoutumisessa toimintaan ja etsivässä harrastustoiminnassa koettiin suhteessa eniten haasteita. Arviot tehty koulukohtaisesti henkilöstön toimesta. Tuloksissa koulukohtaista vaihtelua. Verrattuna moniin muihin kuntiin Lapuan harrastamisen Suomen mallin toiminta voidaan arvioida olleen hyvällä tasolla.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi	<p>Työ- ja toimintakyky paranee</p> <p>Työn kuormittavuus tasapainottuu</p> <p>Sairauspoissaolot vähenevät</p> <p>Yhteisöllisyyden kasvattaminen</p>	<p>Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain.</p> <p>Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.</p> <p>Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.</p>	<p>Toteutunut *</p> <p>Uimahalli 4,3%</p> <p>Liikunnanohjauspalvelut 4,85 /5,0</p> <p>Toteutui kyselynä, kehityskeskusteluna ja pelisääntöjen laadintana</p>

	Työ- ja toimintakyky paranee Yhteisöllisyyden kasvattaminen	Kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissohjelman toimenpiteet Onko toimenpiteet toteutettu? (K/E)	Toteutunut mm. valokuvasuunnistus
HyTe	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	TeaViisari-prosessien käyttöönotto. Varautuminen mahdollisten HYTE-valtionavustuksien käyttöönottoon	Toteutunut Prosessi- ja tulosmittareiden läpikäynti
		Elintapaohjauksen prosesseista saadaan yksilötasolla tarkkaa terveystietoa, mutta eettistä syistä niiden julkisuus on rajattua. Asiakastyytyväisyys. Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut

*Osana kehityskeskustelua ja pelisääntöjen laadintaa

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

ulkoiset	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Menot*	-942.435	-860.540	-991.358	-974.384	-903.028
Tulot	377.277	272.904	453.893	584.072	492.090
Kate	-565.208	-587.635	-537.465	-390.312	-410.938
sis./ulk.					
Menot	-961.934	-1 936.152	-1 973.243	-2 275.464	-2 153.174
Tulot	445.555	345.513	501.321	584.071	494.458
Kate	-516.379	-1 590 639	-1 471 922	-1 691.393	-1 658.717

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Uimahallin kävijät / kpl	63.649	36.834	54.896	58.539	69.855
Vesivoimistelut kävijät / kpl	6.503	3.703	4.569	3.950	5.240
Erityisliikunnan kävijät / kpl	906	738	995	722	977
Ikääntyvien liikuntakävijät / kpl	5.315	3.360	4.628	4.329	6.652
Muut ohjatut ryhmät kävijät / kpl	7.474	4.010	4.004	2.799	1.916
Vauvauinti kävijät / kpl, kokoontumiskerrat	-	-	-	67	
		60	27		
Kesäuimakouluihin osallistujat / kpl	581	-	531	520	519
		-	-		

Painopistettä siirretty voimakkaasti elintapaohjaukseen, jolla tavoitellaan ensisijaisesti vähän tai ei lainkaan liikkuvia. Ohjaustoiminnassa korostuu panostus ikääntyvien ohjattuun toimintaan.

Nuorisopalvelut

Palvelukuvaus

Nuorisopalveluiden tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat; yhteisvastuu, kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämän hallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa.

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat kattavasti. Isoina teemoina olivat henkilöstö- ja asiakaskokemusten parantaminen. Koulunuorisotyö käynnistettiin AVI:n osittaisella rahoituksella. Osallistavan budjetoinnin laajamittaisempi pilotointi.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi	Työ- ja toimintakyky paranee	Säännöllinen tiedonhankinta henkilöstöltä ja asiakkailta kyselyin, ½ vuosittain.	Toteutunut *
	Työn kuormittavuus tasapainottuu	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.	Toteutunut kyselynä, kehityskeskusteluna ja pelisääntöjen laadintana
	Sairauspoissaolot vähenevät	Henkilöstötyytyväisyys (asteikko 1-5). Tavoitetaso hyvä.	
	Yhteisöllisyyden kasvattaminen		
	Koulunuorisotyön kehittäminen	Koulunuorisotyöhankkeen mittarit	
	Etsivän nuorisotyön kehittäminen	Etsivä nuorisotyö. Sovari-tulokset. Tavoitetaso hyvä.	mm. Sovaritulokset
	Ohjaamo-toiminnan kehittäminen. Edellyttää myönteistä rahoituspäätöstä.	Ohjaamon Kannustinmalli hankkeen mittaristo	Toteutunut
HyTe	HyTe -yhteistyö kehittäminen ja	Nuorisolain mukainen monialaisen yhteistyön	Toteutunut 3,28 /5,00

	sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	toteutuminen. Asteikko 1-5.	
--	--	-----------------------------	--

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

ulkoiset	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Menot *	-288.286	-260.501	-291.568	-302.313	-439.158
Tulot	64.172	90.228	55.808	76.446	138.301
Kate	-224.115	-170.274	-235.761	-225.868	-300.856
sis./ulk.					
Menot	-295.872	-407.325	-441.074	-462.842	-598.564
Tulot	64.172	90.625	55.808	76.4456	138.301
Kate	-231.700	-316.700	-385.226	-386.397	-460.263

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikennepuiston kävijät/pv, yhteensä	45 2727	50,2 1756	45,5 2184	35,5 1562	30,3 1634
Lastenleirit leiriläiset	190	65	144	152	177
Hirvijärven leiritalon käyttöpäivät	74	26	71	68	50
Nuorisotalon käyttäjät muu kuin oma toiminta	771	291	385	521	513
Avoin nuorisotoiminta kävijämäärä/ aukiolopäivä	16,2	15,1	22,8	25,7	22,35
Etsivän nuorisotyön asiakkaiden osuus alle 29-vuotiaista asukkaista (%)	1,72	1,76	2,43	2,23	2,17

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut

Palvelukuvaus

Hyvinvoinnin edistämisen tehtävä on laaja ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Kuntalaisten hyvinvointi on yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, vesihuoltoon, ympäristön tilaan, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin. Hyvinvoiva lapualainen on koko kaupungin toiminnan tärkeä tavoite. Väestön hyvinvoinnin edistäminen perustuu lainsäädäntöön sekä Lapuan kaupunkistrategiaan, ja sen eteen tehdään työtä kaupungin kaikilla toimialoilla. Kunnan kumppaneita hyvinvoinnin edistämässä ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluilla on vastuu hyvinvointityön kokonaisuuden organisoinnista ja kehittämisestä lainsäädännön edellyttäminä rakenteina. Käytännössä palvelussa vastaanotetaan, arvioidaan ja jaetaan tietoa muille toimintayksiköille sekä huolehditaan poikkihallinnollisten työryhmien yhteistyön ja keskustelun sujuvuudesta. Keskeistä on myös vastata yhteisen suunnittelun etenemisestä, valmistella suunnitelmat osaksi päätöksentekoa sekä vastata suunnitelman seurannasta ja raportoinnista

Tavoitteet vuonna 2023 ja niiden toteutuminen

Kunnan hyvinvointityön rakenteet vakiintuivat nykyiseen muotoonsa hyvinvointikoordinaattorin toimen perustamisen myötä keväällä 2023. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien koordinaatiovastuun keskittämällä täytettiin TEAvisariin ja hyte-kertoimeen asetetut vaatimukset, mutta tehtävien ja työajan resursoinnilla on ollut merkittävä vaikutus myös kunnan hyvinvointityön ja -tekojen organisointiin ja kehittämiseen. Toimintansa aloitti syksyllä myös kaupungin HYTE-tiimi, johon kuuluu sivistys- ja hyvinvointijohtajan sekä hyvinvointikoordinaattorin lisäksi keskeisiä hyte-työtä tekeviä kaupungin viranhaltijoita. HYTE-tiimi ohjaa ja edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä kaupungin johtoryhmän alaisuudessa. Esimerkiksi tilastotietojen ja TEAvisari-tulosten systemaattinen hyödyntäminen ovat edistyneet hyte-työnjaon vakiinnuttua.

Poikkisektorista yhteistyötä lähdettiin kartoittamaan vuosittaisen hyvinvointiraportin laadinnan myötä. Jokaiselta toimialalta kerättiin kattava arviointi hyvinvointitavoitteiden toteutumisesta edellisen vuoden osalta. Toimialojen koostama arviointi oli laadukasta ja osoitti toimialojen sitoutumisen hyvinvointityön raportointiin ja suunnitteluun. Hyvinvointiraportti 2022 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa syksyllä.

Kaupungin lakisääteisiä monialaisia yhteistyöryhmiä lähdettiin kokoamaan olemassa olevien ryhmien kartoituksen kautta. Tarkoituksena ryhmien muodostuksessa oli täyttää lakisääteiset velvoitteet säilyttäen olemassa olevat, toimivat rakenteet ja yhtenäistää ryhmien työskentelyä yhteisen vuosikellon myötä. Yhteistyöryhmissä päädyttiin ikäryhmäkohtaiseen jaotteluun. Ryhmien toiminnan vakiinnuttaminen on vielä kesken. Poikkisektorista yhteistyötä on tehty onnistuneesti myös kaupungin vaikuttamistoimielinten kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen kanssa tiiviimmässä yhteistyössä toimivat vanhus- ja vammaisneuvostot, joissa hyvinvointikoordinaattori toimii sihteerinä ja asioiden valmistelijana. Yhteistyötä tehdään kuitenkin myös nuorisovaltuuston ja lastenparlamentin kanssa.

Teemakohtaiset yhteistyöverkostot ovat edesauttaneet yhteistyön jatkumista hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialuevetoisia yhteistyöverkostoja ovat esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön, lähisuhdeväkivallan ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueverkostot sekä paikallisista ryhmistä muun muassa perhekeskuksen alaiset verkostot. Kaupungin hyte-palvelujen vetämiä yhteistyöverkostoja ovat esimerkiksi lasten ja nuorten mielenterveys- ja riippuvuustyön Lapuan mallin monialainen, poikkisektorinen työryhmä. Yhteistyötä järjestöjen kanssa on edistetty edellä mainittujen verkostojen lisäksi muun muassa kumppanuuspöytätyöskentelyn ja teemapalaverien myötä.

Kaupungin verkkosivuille koostettiin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sivusto syksyllä 2023. Sivustolle on koottu keskitetysti tietoa kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista, hyte-työstä sekä vinkkejä oman hyvinvoinnin edistämiseen. Sivusto on tärkeä osa hyvinvointiviestintää, jonka saavutettavuuteen on kiinnitty erityistä huomiota. Merkittävä painotus sivustolla on myös osallistumisväylien ja osallisuustyön kuvauksella. Sivustolle on nostettu myös hyvinvointialueen ja järjestöjen/seurakuntien palveluita täydentämään asukkaiden palveluvalikoimaa sekä edistämään yhteistyötä kaupungin ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Sivustosta on saatu kokonaisuudessaan hyvää palautetta niin käyttäjiltä kuin yhteistyötahoiltakin.

Strateginen tavoite	Talousarviotavoite	Toimenpide	Toteutuma
Elämänlaatu ja mielen hyvinvointi	<p>Työ- ja toimintakyky paranee</p> <p>Työn kuormittavuus tasapainottuu</p> <p>Sairauspoissaolot vähenevät</p> <p>Yhteisöllisyyden kasvattaminen</p>	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluiden organisointi.</p> <p>Tehtäväkuvat päätetty (Kyllä/Ei)</p> <p>Eri organisaatioiden kiinnostus osallistua poikkisektoriseen yhteistyöhän kartoitettu (Kyllä/Ei)</p>	<p>Toteutunut</p> <p>Sairauspoissaolot: sote-muutos vuonna 2023 muuttanut henkilöstörakennetta, eivätkä luvut v.2022-2023 ole siksi vertailukelpoisia; seurantaan palataan v. 2024.</p> <p>Tehtäväkuvat päätetty: kyllä</p> <p>Poikkisektorinen yhteistyö: kartoitettu, moniammatillisten yhteistyöryhmien organisoiminen kesken, valmis kevät 2024</p>
HyTe	HyTe-yhteistyö kehittäminen ja sujuvoittaminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa	Hyte-kuntaosuuden mittari (€/as) Vuosittainen hyvinvointiraportti laadittu (Kyllä/Ei)	<p>Toteutunut</p> <p>2023: 19,6€/as (2022: 19,3€/as)</p> <p>Vuosittainen raportti laadittu: Kyllä</p>

Keskeisimmät tunnusluvut vuosilta 2019-2023

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Menot	-	-	-	-	- 46.194
Tulot	-	-	-	-	0
Kate	-	-	-	-	- 46.194